

Mål nr 07-164

P.ans. nr 0401477-5

PATENTBESVÄRSRÄTTENS

DOM

meddelad 2009-03-17 efter överklagande av Patent- och registreringsverkets beslut, se bilaga 1.

Klagande: Lindab AB (sökande)

Ombud: Zacco Sweden AB

Målet gäller: Patent på ”Tilluftsdon”.

DOMSLUT

Fel! Kontakt har inte definierats. bifaller inte överklagandet.

LC

Postadress
Box 24160
104 51 Stockholm

Besöksadress
Linnégatan 87 D

Telefon
08-783 38 50

Fax
08-783 76 37

Org.nr
202100-3971

REDOGÖRELSE FÖR SAKEN OCH FRAMSTÄLLDA YRKANDEN

Lindab AB ansökte den 10 juni 2004 om patent på ”Tilluftsdon”. Patent- och registreringsverket (Patentverket) avslog ansökningsen och anförde bl.a. att patentkravet 1 inkommet den 27 december 2006 saknade motsvarighet i grundhandlingarna och var oklart samt att uppfinningen enligt samma patentkrav saknade uppfinningshöjd i förhållande till vad som är känt genom SE 521038 C2 (D3) respektive DE 3805873 A (D5). Patentverket hänvisade i sitt beslut även till dokumenten US 3750839 A (D1), EP 0779480 A2 (D2) och WO 8903961 A (D4).

D1-D5 visar olika tilluftsdon.

Uppfinningen

Av patentansökningens beskrivning framgår följande om den tekniska bakgrunden till och ändamålet med uppfinningen.

Vid installationer där många tilluftsdon skall anordnas är det önskvärt att kunna ha ett så högt tryck som möjligt i kanalen fram till tilluftsdonet för att förenkla injusteringen. Ett högt sluttryckfall över donen, dvs. högt relativt tryckfallet i kanalsystemet, medför att inverkan av tryckfallet i kanalsystemet mellan donen får mindre betydelse. Höga tryckfall ökar emellertid risken för ljudproblem. Luftflöden regleras vanligtvis med spjäll vilka kan skapa störande ljud. Dessa ljudproblem avhjälpas normalt genom att spjällen kombineras med ljuddämpare. Företträdesvis är konstruktionen enkel och helst bör det vara möjligt att enkelt kunna rensa kanalsystem och möjligt att rengöra detaljer till don etc. Vid höga tryck, såsom exempelvis 100 Pa, finns det idag på marknaden inga tilluftsdon som uppfyller samtliga ovan nämnda krav.

Ändamålet med föreliggande uppfinning är därför att åstadkomma ett tilluftsdon som lösning på de ovan relaterade problemen.

Yrkanden

Lindab har vidhållit ansökningsen med fyra alternativa patentkrav 1, inkomna den 28 januari 2009, att prövas i nedan nämnd ordning.

Uppfinningen enligt förstahandsyrkandet definieras i patentkrav 1 på följande sätt:

Tilluftsdon (1) innefattande inlopp (2) och utlopp samt en kammare däremellan, vidare innefattar tilluftsdonet (1) ett diffusorelement (4), en luftflödesriktare (5) och ett kylbatteri (14), vilken nämnda luftflödesriktare (5) innefattar dysor (9), vilket kylbatteri (14) är anordnat att på ett sådant sätt att rumsluft vid användning av tilluftsdonet (1) suges genom kylbatteriet (14) medelst induktion och blandas med tilluft, kännetecknad av, att diffusorelementet (4) och luftflödesriktaren (5) är anordnade i nämnda kammare, varvid donet (1) innefattar en luftspridare (6, 16) anordnad nedströms luftflödesriktaren (5) samt på ett avstånd från luftflödesriktaren (5), varvid utmed alla kantpartier av luftflödesriktaren (5) dysorna är anordnade, varvid luftflödesriktaren (5) är anordnad att vid användning rikta där i strömmande luft mot utloppsöppningens plan och vilken luftspridare (6, 16) är anordnad vid utloppsöppningen, varvid medelst induktion rumsluften med hjälp av luften ut från luftflödesriktaren (5) styrs mot alla sidor av donet (1) och vilken blandning av rumsluft och tilluft strömmar mot luftspridaren (6, 16), vilken luftspridare (6, 16) är anordnad att vid användning avvinkla luftströmmen.

Uppfinningen enligt andrahandsyrkandets patentkrav 1 skiljer sig från förstahandsyrkandets patentkrav 1 genom att bestämmelsen ”i rät vinkel” lagts till i den kännetecknande delen, vilken enligt andrahandsyrkandet har följande lydelse:

att diffusorelementet (4) och luftflödesriktaren (5) är anordnade i nämnda kammare, varvid donet (1) innefattar en luftspridare (6, 16) anordnad nedströms luftflödesriktaren (5) samt på ett avstånd från luftflödesriktaren (5), varvid utmed alla kantpartier av

luftflödesriktaren (5) dysorna är anordnade, varvid luftflödesriktaren (5) är anordnad att vid användning rikta där i strömmande luft i rät vinkel mot utloppsöppningens plan och vilken luftspridare (6, 16) är anordnad vid utloppsöppningen, varvid medelst induktion rumsluften med hjälp av luften ut från luftflödesriktaren styrs mot alla sidor av donet (1) och vilken blandning av rumsluft och tilluft strömmar mot luftspridaren (6, 16), vilken luftspridare (6, 16) är anordnad att vid användning avvinkla luftströmmen.

Uppfinningen enligt tredjehandsyrkandets patentkrav 1 skiljer sig från förstahandsyrkandets patentkrav 1 genom att bestämmingen ”en däremellan mellanliggande kammare” lagts till i ingressen. Uppfinningen enligt tredjehandsyrkandet definieras i patentkrav 1 därvid på följande sätt:

Tilluftsdon (1) innefattande inlopp (2) och utlopp samt en kammare däremellan, vidare innefattar tilluftsdonet (1) ett diffusorelement (4), en luftflödesriktare (5), en däremellan mellanliggande kammare, och ett kylbatteri (14), vilken nämnda luftflödesriktare (5) innefattar dysor (9), vilket kylbatteri (14) är anordnat att på ett sådant sätt att rumsluft vid användning av tilluftsdonet (1) sugas genom kylbatteriet (14) medelst induktion och blandas med tilluft, kännetecknad av, att diffusorelementet (4) och luftflödesriktaren (5) är anordnade i nämnda kammare, varvid donet (1) innefattar en luftspridare (6, 16) anordnad nedströms luftflödesriktaren (5) samt på ett avstånd från luftflödesriktaren (5), varvid utmed alla kantpartier av luftflödesriktaren (5) dysorna är anordnade, varvid luftflödesriktaren (5) är anordnad att vid användning rikta där i strömmande luft mot utloppsöppningens plan och vilken luftspridare (6, 16) är anordnad vid utloppsöppningen, varvid medelst induktion rumsluften med hjälp av luften ut från luftflödesriktaren styrs mot alla sidor av donet (1) och vilken blandning av rumsluft och tilluft strömmar mot luftspridaren (6, 16), vilken luftspridare (6, 16) är anordnad att vid användning avvinkla luftströmmen.

Uppfinningen enligt fjärdehandsyrkandets patentkrav 1 utgörs av en sammanslagning av andra- och tredjehandsyrkandets respektive patentkrav 1 och har följande lydelse:

Tilluftsdon (1) innefattande inlopp (2) och utlopp samt en kammare däremellan, vidare innefattar tilluftsdonet (1) ett diffusorelement (4), en luftflödesriktare (5), en däremellan mellanliggande kammare, och ett kylbatteri (14), vilken nämnda luftflödesriktare (5) innefattar dysor (9), vilket kylbatteri (14) är anordnat att på ett sådant sätt att rumsluft vid användning av tilluftsdonet (1) sugts genom kylbatteriet (14) medelst induktion och blandas med tilluft, kännetecknad av, att diffusorelementet (4) och luftflödesriktaren (5) är anordnade i nämnda kammare, varvid donet (1) innefattar en luftspridare (6, 16) anordnad nedströms luftflödesriktaren (5) samt på ett avstånd från luftflödesriktaren (5), varvid utmed alla kantpartier av luftflödesriktaren (5) dysorna är anordnade, varvid luftflödesriktaren (5) är anordnad att vid användning rikta där i strömmande luft i rät vinkel mot utloppsöppningens plan och vilken luftspridare (6, 16) är anordnad vid utloppsöppningen, varvid medelst induktion rumsluften med hjälp av luften ut från luftflödesriktaren styrs mot alla sidor av donet (1) och vilken blandning av rumsluft och tilluft strömmar mot luftspridaren (6, 16), vilken luftspridare (6, 16) är anordnad att vid användning avvinkla luftströmmen.

Grunder

Lindab har till grund för sin talan åberopat att patentkrav 1 enligt respektive yrkande har stöd i grundhandlingarna och innehåller bestämda uppgifter om vad som söks skyddat samt att uppfinningen enligt det till respektive yrkande hörande patentkravet 1 är ny och har uppfinningshöjd.

Utveckling av talan

Lindab har till utveckling av sin talan anfört i huvudsak följande vad gäller *motsvarighet i grundhandlingarna*.

Ingressen till det nya patentkravet 1 [enligt samtliga yrkanden] har blivit ändrad och inkluderar följande:

- ”vidare innefattar tilluftsdonet (1) ett diffusorelement (4), en luftflödesriktare (5)” – stöd i grundhandlingarna återfinns i kännetecknande del av ursprungligt patentkrav 1.
- ”ett kylbatteri (14)” – stöd i grundhandlingarna återfinns i ursprungligt patentkrav 13.
- ”nämnda luftflödesriktare (5) innefattar dysor (9)” – stöd i grundhandlingarna återfinns i ursprungligt patentkrav 4.
- ”vilket kylbatteri (14) är anordnat att på ett sådant sätt att rumsluft vid användning av tilluftsdonet (1) sugts genom kylbatteriet (14) medelst induktion och blandas med tilluft” – stöd i grundhandlingarna återfinns i ursprungligt patentkrav 14.

Uttrycket ”en däremellan mellanliggande kammare” som är med i ursprungligt patentkrav 1 har blivit borttaget [i patentkrav 1, yrkande 1 och 2]. Borttagandet av det uttrycket måste anses som tillåtet eftersom en fackman på området direkt inser att det ej utgör en nödvändighet i uppfinningen. Vidare är uttrycket som sådant ej oersättligt för funktionen av uppfinningen i ljuset av det tekniska problem som uppfinningen avser att lösa. Borttagandet av uttrycket ”en däremellan mellanliggande kammare” kräver ingen modifiering av andra särdrag för att kompensera för förändringen.

Kännetecknande del[en] till det nya patentkravet [1 enligt samtliga yrkanden] har blivit ändrad och inkluderar följande:

- ”samt på ett avstånd från luftflödesriktaren (5)” – stöd i grundhandlingarna återfinns i ursprungligt patentkrav 8 och i ursprunglig beskrivning sid. 7, rad. 13 – 20 samt i fig. 1 – 5.
- ”varvid utmed alla kantpartier av luftflödesriktaren (5) dysorna är anordnade” – stöd i grundhandlingarna återfinns i ursprunglig beskrivning sid. 5, rad 6 – 7 samt i fig. 1, 2 och 5. Uttrycket ”kantpartier” är synonymt med uttrycket ”periferin” som används i beskrivningen. Uttrycket ”alla” har stöd i fig 1, 2 där det visas att dysorna (9) i luftflödesriktaren (5) är anordnade utmed /.../ alla kantpartierna av luftflödesriktaren (5).

- ”varvid medelst induktion rumsluften med hjälp av luften ut från luftflödesriktaren (5) styrs mot alla sidor” – stöd i grundhandlingarna återfinns i ursprunglig beskrivning på sid. 4 rad 35 – 36 och sid. 8 rad 21. Uttrycket ”alla” har stöd i beskrivningen sid. 8, rad. 20 där sidorna är angivna i bestämd plurals form och där det i figur 1 och 2 visas alla sidor.
- ”blandning av rumsluft och tilluft strömmar mot luftspridaren (6, 16)” – stöd i grundhandlingarna återfinns i ursprunglig beskrivning sid. 8, rad. 23 – 25.
- ”luftspridare (6, 16) är anordnad att vid användning avvinkla luftströmmen” – stöd i grundhandlingarna återfinns i ursprungligt patentkrav 9.

Lindab har också framhållit att bestämmningen ”varvid luftflödesriktaren (5) är anordnad att vid användning rikta där i strömmande luft mot utloppsöppningens plan och vilken luftspridare (6, 16) är anordnad vid utloppsöppningen”, som förekommer i patentkrav 1 enligt första- respektive tredjehandsyrkandet, finner stöd i grundhandlingarnas patentkrav 7. Lindab har förklarat att uppgiften ”i rät vinkel”, som också förekommer i grundhandlingarnas patentkrav 7, har utelämnats med avsikt och att bolaget är av uppfattningen att ett sådant utelämnande av den aktuella uppgiften, vid omformulering av patentkravet 1, är tillåtlig.

Lindab har vidare anfört att i vart fall bestämmningen ”varvid luftflödesriktaren (5) är anordnad att vid användning rikta där i strömmande luft i rät vinkel mot utloppsöppningens plan och vilken luftspridare (6, 16) är anordnad vid utloppsöppningen” i patentkrav 1 enligt andra- och fjärdehandsyrkandet finner stöd i grundhandlingarnas patentkrav 7.

Lindab har vad gäller frågan om patentkravet 1 innehåller *bestämda uppgifter* anfört i huvudsak följande.

Bestämningen ”dysa”, som förekommer i patentkrav 1 enligt samtliga yrkanden, ska förstås på det sätt som anges i beskrivningen på sid. 3, rad 5-9. Den i beskrivningen förekommande

definitionen av "dysa" står i överensstämmelse med den gängse definitionen av bestämningen.

Lindab har vad gäller frågan om tilluftsdonet enligt patentkrav 1 är *nytt* och har *uppfinningshöjd* anfört i huvudsak följande.

Den genom D3 kända anordningen, som är av ett annat slag än det uppfunna tilluftsdonet, innefattar ett antal kanaler, s.k. längsgående primärluftkanaler, vilka sprutar kyld och blandad luft in ett rum i en riktning utan att avvinkla luftströmmen. Detta resulterar i att luftströmmen in i ett rum blir ojämnt fördelad eftersom det endast kommer att komma luft i de riktningar som respektive kanal har in i själva rummet.

Skrifterna D1, D2, D4 och D5 beskriver anordningar som riktar in luft, från ventilationssystem, i rum där anordningen är monterad. Alla dessa anordningar alstrar ljud och saknar funktionen med induktion på grund av avsaknad av kylbatteri.

Tilluftsdonet enligt patentkrav 1, samtliga yrkanden, är begränsat till att innefatta ett kylbatteri. En fackman på området skulle först och främst söka efter liknande teknik där tilluft bringas att blandas med rumsluft som har blivit kyld av ett kylbatteri. Genom den angivna begränsningen är det, med hänsyn till de i målet anförda dokumenten, bara den genom D3 kända anordningen som är relevant. D3 får därmed anses representera den uppfinningen närmast liggande tekniken.

Det som i allmänna ordalag skiljer uppfinningen från känd teknik och utgör det nya är att uppfinningen medger en större kylvyta i förhållande till donets totalyta. Spridning av luft till alla sidor ger lägre lufthastigheter och bättre rumsklimat samt större induktionskraft jämfört med insug från endast två sidor såsom enligt D3. Vidare avvinklar luftspridaren enligt uppfinningen luftströmmen på ett sätt som ger spridning av luft i fler dimensioner än, såsom är fallet enligt närmast känd teknik, två. Om ökad effektivitet krävs för anordningen enligt D3 behövs ett större kylbatteri vilket i sin tur kräver att anordningen görs större

både på höjd och bredd. Enligt uppfinningen däremot kan luftdonet göras effektivare med ett större kylbatteri utan att luftdonet måste göras större, genom att luftflödet från dysorna flyttas ut till donets sidor. Stöd för denna problembeskrivning finns på sid. 5, dock inte specifikt beskriven, och i figur 5, varvid problemställningen bäst framgår av den angivna figuren.

Det uppfunna tilluftsdonet enligt förstahandsyrkandets patentkrav 1 uppvisar i förhållande till den genom D3 kända tekniken mer precist följande skillnader, med tillhörande problemställningar.

1. Uppfinningen har dysor anordnade utmed luftriiktarens kantpartier, vilket dock inte utesluter att dysor även kan förekomma på andra ställen på luftflödesriktaren. Anordningen enligt D3 har två luftflödesriktare, till skillnad från uppfinningen som bara har en, i vilka dysorna är fästa, och inga dysor är anordnade vid några kantpartier i enlighet med uppfinningen. Dessa skillnader medför den effekten att luften kan styras utmed donets alla sidor under användande av enbart en luftflödesriktare. Genom uppfinningens utformning löses således problemet att luftströmmen kan styras genom att använda bara en luftflödesriktare.
2. Enligt uppfinningen styrs rumsluften i riktning mot alla sidor av donet, något som inte framgår av D3. Denna skillnad medför den effekten att utblåsningsarean från donet i förhållande till den takyta som donet upptar blir större än motsvarande förhållande vid anordningen enligt D3. Utblåset från den i uppfinningen ingående luftspridaren sker i 360° vinkel, dvs. i alla riktningar. Att åstadkomma något sådant med anordningen enligt D3 skulle kräva en omfattande omkonstruktion av den kända anordningen. Problemet som löses med uppfinningen är att donet kan spruta ut luft i alla riktningar.

3. Anordningen enligt D3 har ingen luftspredare i den mening som avses enligt uppfinningen. Av detta följer att uppfinningen även skiljer sig från anordningen enligt D3 därigenom att blandningen av tilluft och rumsluft strömmar mot luftspredaren. Enligt D3 strömmar nämligen blandningen av luft ”med” kanalerna, och om kanalerna är att ses som luftspredare strömmar blandningen av luft i vart fall inte i riktning mot kanalerna. Enligt D3, sista sidan, skall luftströmmningen vidare vara så rak som möjligt och den skall inte vinklas av. Effekten av skillnaderna blir att Lindabs uppfinning reducerar uppkomsten av drag och ljud i rummet.
4. Luftspredaren i det uppfunna tilluftsdonet är anordnad att avvinkla luftströmmen. Eftersom luftspredaren avvinklar luften kan dysorna anordnas i luftflödesriktarens kantpartier. Något sådant framgår inte av D3. Problemet som löses genom att Lindabs uppfinning är utformad på angivet sätt är att det blir möjligt att använda ett större batteri utan att för den skull göra donet större.

Det är inte närliggande för en fackman på området att, konfronterad med dessa tekniska problem, modifiera D3 och komma fram till lösningen enligt patentkravet 1.

Vidare är det inte närliggande för en fackman på området att kombinera D3 med något av de övriga av Patentverket anförda dokumenten D1, D2, D4 eller D5. D2 är att anse som det dokument som närmast angränsar till problemet med avvinkling av luft. D2 uppvisar en cirkulär öppning varvid luft som strömmar ut ur anordningen enligt D2 och in i rummet riktas nedåt. D2 visar inte någon lösning till problemet att fördela blandad luft jämnt dels i rummet och dels runt om donet.

Övrigt

Muntlig förhandling har hållits i målet.

DOMSKÄL

Patentbesvärsrätten börjar med att pröva om patentansökan har ändrats i strid mot 13 § patentlagen.

Patentkrav 1 enligt samtliga yrkanden avser ett tilluftsdon som enligt ingressen innefattar ett inlopp, ett utlopp, ett kylbatteri, en luftflödesriktare, vilken luftflödesriktare innefattar dysor, och en luftspredare. I patentkravets kännetecknande del anges ”varvid utmed alla kantpartier av luftflödesriktaren (5) dysorna är anordnade”. Patentkrav 1, samtliga yrkanden, får därmed, enligt sin ordalydelse, förstås på så sätt att tilluftsdonet innefattar ett kylbatteri, vars orientering eller placering inte närmare angivits, och en luftflödesriktare, vilken har dysor anordnade endast utmed dess kantpartier.

I den till grundhandlingarna hörande beskrivningen (sid. 5, rad 12-20 och sid. 8, rad 27-36) redovisas en utföringsform med kylbatteriet anordnat stående eller, alternativt uttryckt, vinkelrätt utloppsöppningens plan och på avstånd från centrum av luftspredaren. För denna utföringsform anges i beskrivningen (sid. 5, rad 15-20 och sid. 8, rad 34-36) att ”dysor endast är nödvändiga utmed periferin av luftflödesriktaren”. Beskrivningen ger således inte någon anledning att förstå patentkravet 1 på annat sätt än vad som angivits ovan.

Den enda i grundhandlingarna angivna utföringsformen med dysor anordnade endast utmed luftflödesriktarens kantpartier avser de fall då kylbatteriet är anordnat stående, vinkelrätt utloppsöppningens plan. I de fall kylbatteriet är anordnat liggande, dvs. parallellt med utloppsöppningens plan, är dysor anordnade vid centrum av luftflödesriktaren och utmed dess periferi (sid. 5, rad 3-11 och sid. 8, rad 15-27). Patentkravet 1 saknar dock, som redan nämnts, uppgifter om att kylbatteriet, då dysorna är anordnade på det i patentkravet angivna sättet, skall vara anordnat vinkelrätt

utloppsöppningens plan och på avstånd från centrum av luftspRIDAREN. Härigenom kommer patentkravet att omfatta även andra orienteringar och placeringar av kylbatteriet, medförande utföringsformer av tilluftsdonet som inte framgår av grundhandlingarna. Vad som definieras i patentkravet 1, enligt samtliga yrkanden, saknar följaktligen motsvarighet i grundhandlingarna.

Vad gäller patentkrav 1 enligt första- respektive andrahandsyrkandet har, vid jämförelse med grundhandlingarnas patentkrav 1, bestämningen ”en däremellan mellanliggande kammare” utelämnats. Då det inte framgår någonstans av grundhandlingarna att det uppfunna tilluftsdonet kan vara utformat utan en sådan kammare saknar patentkrav 1 enligt de två angivna yrkandena motsvarighet (stöd) i grundhandlingarna även av detta skäl. Härvid kan noteras att alternativa utföringsformer av en uppfinning inte förvärvar erforderligt stöd enbart av det skälet att de skulle vara uppenbara för fackmannen på området.

Redan på grund av det ovan anförda kan överklagandet, enligt respektive yrkande, inte bifallas.

Per Carlson

Anders Brinkman
Referent

Håkan Sandh

Enhälligt

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 2 (Formulär A)